

9 dødsdomar og kva dei seier oss.

Til lista over dei hundrevis av patriotar som før er avretta av fienden avdi dei har arbeidd for frigjering av landet sitt, kom det for ei tid tilbake 9 dødsdomar til. Namna på dei dømde var: Ovin Kristoffer Bronsta, 24 år, Per Nannestad-Lindås, 25 år, Cay Børre Kristiansen, 21 år, Alf Leonard Lande, 24 år, Jan Koren, 23 år, Thomas Trægde, 20 år, Kjell Segelcke Koren, 20 år, Olav Wetterstad, 20 år, Åge Hedenstad, 23 år.

Korleis verkar ei slik melding idag på jamnen hos folket? Vert dei opprørde og harme, slik at dei kjenner plikta til å ta opp arbeidet etter dei som fall i striden? Nei, 8 ser ein bort frå dei få tusen som sjöl er med i fridomsarbeidet, og som difor kjenner sorg og saknad ved tapet av alle som må lata livet sitt i kampen, er det få som kjenner at plikta kallar i samvitet deira. For den store masse av slöve er det som ei melding om ei drukningsulukke o.l. Det er samtaleemne for ein dag eller to, og så er det glöymt. Dei tek det berre fram kvar gong dei skal argumentera mot å gjera noko, slik som Televåg blir det. Og korleis er kommentarane hos mannen etter vegen eller på krambua til slike dødsdomar? .. "Da nytta 'kje med motstand. Dei skal halda seg borte frå slikt, so resikera dei 'kje noke. Du ser so lengje tyskjen bestemme, so får ein lya. Dei gjer berre livet usikkert for oss andre som vil halda fred. Når berre krigen e' öve, so skal me og visa at me e' nordmenn" o.s.b.

Slik er store luter av folket sige ned i ein slövande svevn, og brei8 er feigheten til dyne over seg. Skrytet over innsatsen som Norge skal ha gjort, har vorti ei sovepute for dei feige som aldri har tenkt å gjera annan motstand enn å kviskra: "Quisling, pisling" for seg sjöl, når dei er heilt åleine. Desse feige er det også som har det travelt med å krevja moderatisme når det gjeld avstraffinga av quislingane, og som går rundt og fortel om den og den quislingembetsmannen at han er så og så bra. Bra skal då tyda det same som at vedkomande quisling ikkje direkte har drept nokon eller direkte angitt nokon til Gestapo. I det heile er målestaven for å vera bra komen så uanstendig langt ned at ein skulle tru Njöten og Björgan, bortsett frå Televåg og andre leie saker, kan passera som stort sett bra nordmenn for slike folk.

Dei feige seier aldri at det er fordi dei er redde at dei ikkje vil gjera noko og ikkje vil at det skal verta gjort noko. Dei vil heller ikkje vedgå at dei som arbeider i fridomsstriden gjer si plikt. Nei, feighet og ørlegheit vil aldri para segg. Denne typen er det også som viser si interesse for det underjordiske arbeid berre på den måten at dei ymtar om den eller hin som sikkert held på med noko mystisk, kviskrar om fåren ved at slike folk skal gå omkring saman med andre bra folk, og vil helst setja eit visst politisk stempel på dei som arbeider mot tyskarane, etter den vanlege todelinga som tyskarane nyttar.

Dei siste dødsdomane gjev oss eit godt bilete av dei mennesketypene som er med i dramaet på heimefronten. 9 unge nordmenn, dei fleste studentar, av dei fire teologar, har fylgt samvitet sitt, haldi seg löynde og arbeidd mot fienden. To quislingar, mann og kone, kjem på spor etter dei, angir dei for pengar og fiendens ros. Desse unge, som skulle ha ei ljös og lukkeleg studenttid framfor seg, får sine unge liv avbrotne ved ein fengselsmur av ein Gestapo-tropp, angitt av landsmenn i fiendens teneste. 9 heimar til, mange vener og slektningar sit att og syrgjer over tapet av sine unge kjære, og heimefronten har mist 9 til av sine beste soldatar. Og så er det folk som vil kalla seg nordmenn som går rundt og snakkar moderatisme for lakeiane til fienden. Det er ikkje humanisme som snakkar om å skåna landssvikarar, det er feigheten som vantar mot til å vera reinsleg i kravet om rettferd.

Dödslistene over dei patriotar som er falne på heimefronten, gjev oss ikkje berre biletet av mennesketypene som er med i kampen. Dei gjev oss også grunnlaget for fribandsstriden, og kommentarane til dette grunnlaget ville sikkert dei av våre landsmenn som sit innesperra, ha gjevi oss om dei hadde høve til det. Dei tre hundre dödsoffer vi har hatt på heimefronten viser oss namn frå alle samfunnslag, frå alle politiske grupperingar. Alle har dei lati livet sitt i kampen for dette eine eit fritt Norge. Skulle ikkje dette seia oss tydeleg nok at i denne fribandsstriden kan det berre vera ein front: mot nazismen. Stort sett er folk klare over dette, men likevel kjem propagandaen frå fienden ofte til syne.

I heimefrontens arbeid spør ein ikkje om du er høgremann, venstremann, arbeidarpartimann eller kommunist, men kva du ~~du~~ duger til i det praktiske arbeidet mot fienden, korleis du ter deg og kva stilling du tek til fienden og hans forordningar. Våre dödsoffer frå alle lag av folket, frå alle parti viser oss breidda i samlingsgrunnlaget. Parti-æra for dei ulike parti ligg idag på eit høgare plan enn før. Den ligg i konkret arbeid i fribandsstriden for landet vårt, og det er idag av militær art: folkekrig mot fienden. Den som i denne folkekrigen mot nazismen gjer sin beste innsats, representerer også den politiske retning han høyrer til, på beste måten. Her gjeld Churchills ord om tilhøva i Jugoslavia under marsjall Tito: "Vi gjev vår studnad på den eine sida til ein kommunist, på den andre sida til ein konge. Det avgjerande for oss er at dei fører striden mot den same fienden".

Den som tek aktiv del i fribandsarbeidet, vil alltid leggja merke til at det praktiske arbeidet får dei politiske skiljeliner til å kverva. Difor er det også i krinsar som ingen ting vil gjera at fribandsarbeidet møter på hindringar av partipolitisk art. Ei god rettesnor for kva standpunkt ein skal ta, får ein ved å tenkja på kva fienden ynskjer.

Krigsnytt.

Eit sikkert vitnemål om at krigen lakkar mot slutten er den framferd nazistane gjer seg skuldige i å nedsynes sivilfolket i okkuperte land. I Ungarn er tyskarane saman med dei ungarske quislingane på god veg til å gjera heilt ende på den jødiske busetnaden der i landet, i alt ca. 1 million menneske. Fleire hundre tusen er alt deporterte til store konsentrasjonslæger i Schlesia der de i vert avliva med gass, ca. 6000 om dagen. Desse kyniske masse mord har vekt ein storm av indignasjon i alle siviliserte land. Regjeringane i Storbritannia og U.S.A. har sendt ut kunngjeringar om at alle som har teki del i desse ugjerningane, vil verta dregne til ansvar når krigen er slutt.

Frå Frankrike er det nyleg komi melding om at ei avdeling av den tyske S.S.-divisjonen "Das Reich" har sett fyr på og heilt øydelagt ein landsby i nærleiken av Limoges og drepi alle som budde der, ca. 800 menneske, kvinner, menn, barn og gamle. Alle saman vart stengde inne i kyrkja som så vart sprengd i lufta.

Alt dette viser at nazistane er ikkje menneske lenger. Dei er bandittar som er klemde opp mot vegg og veit at enden er nær.

Situasjonen på frontane stadfester at eit tysk samanbrot ikkje kan vera langt borte. Tyskarane vert trengde tilbake både i vest, sør og aust. Serleg har utviklinga gått fort på austfronten. Den russiske offensiven hadde ikkje gått på mange dagar før det synt seg at den tyske fronten i kvite-russland braut heilt saman. Den raude hæren rulla på berre eit par veker gjennom heile kvite-russland og har alt trengt inn i Litauen og Lattland. Lenger sør står kampen alt om den viktige byen Grodno. Dei militær-sakkunnige meiner at det ikkje vil vara lange før den raude hæren kjem til å føra krigen inn på tysk jord, i Aust-Preussen, og vil nå fram til Ostertsjöen. Då vil også den tyske nordhæren verta sett ut av spelet.